
Groenrenovatie
PARK STEENDERENS
gemeente Westervoort

Voorlopig Ontwerp

Datum: 9 april 2015

Groenrenovatie
PARK STEENDERENS
gemeente Westervoort
Voorlopig Ontwerp

Datum: 9 april 2015

COLOFON

Gemeente Westervoort

Projectleider: A. Hoogenkamp

Project: Voorlopig ontwerp groen
renovatie park Steenderens
Westervoort

INHOUDSOPGAVE

Colofon

Inhoudsopgave

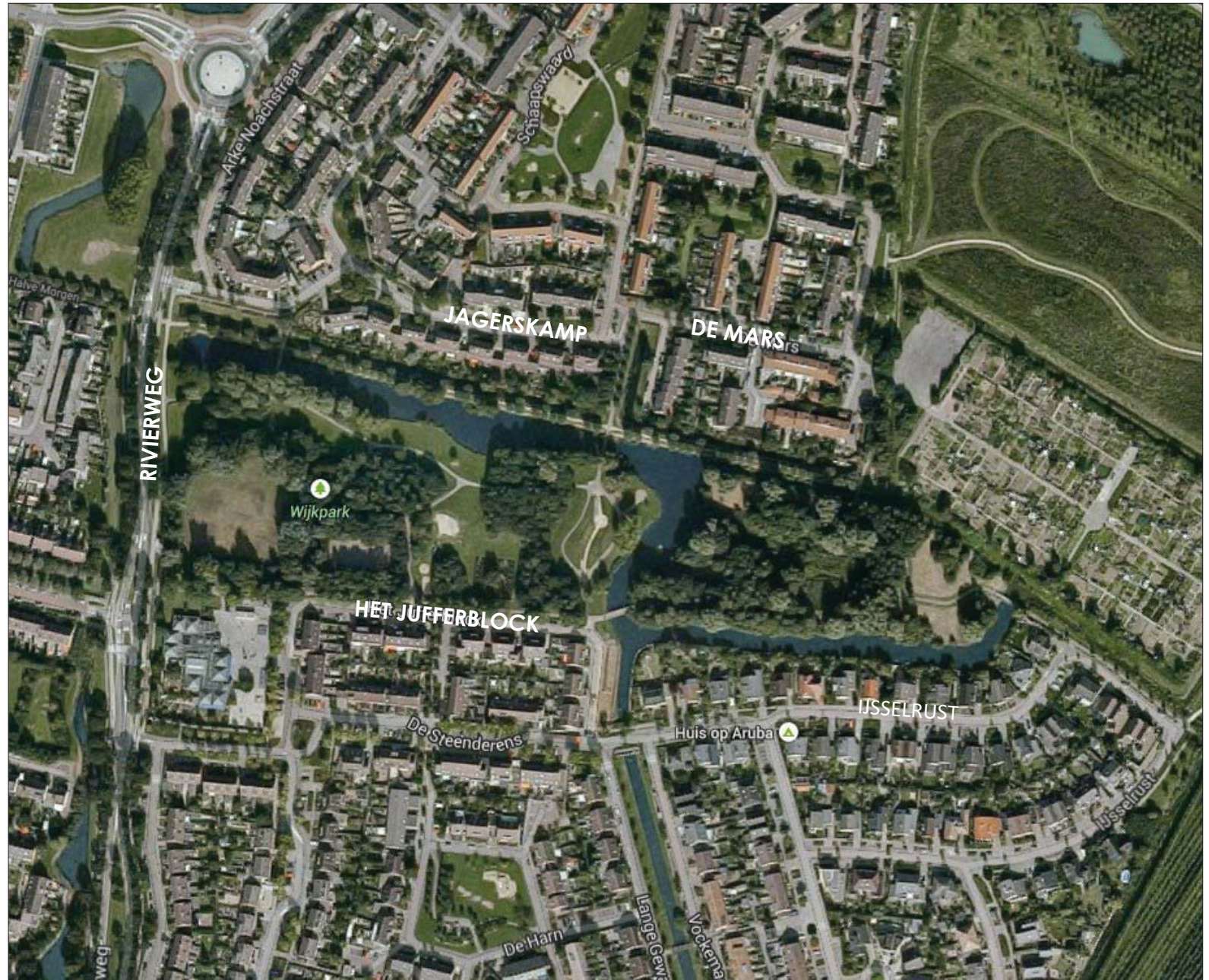
1.	Park Steenderens	6
2.	Wensen en uitgangspunten	7
3.	Analyse	8 en 9
4.	Schetsontwerp	10 en 11
5.	Voorlopig ontwerp	12
6.	Ontwerptoelichting	13
7.	Materialenindicatie	14 en 15
8.	Beplantingsindicatie	16 en 17
9.	Raming	19

1. PARK STEENDERENS

Park Steenderens

Het projectgebied ligt in de wijk Steenderens aan de oostkant van Westervoort. Rondom liggen de straten Rivierweg, Jagerskamp, het Jufferblock, IJsselrust en de Mars.

Het park maakt onderdeel uit van een grotere groenstructuur binnen de gemeente Westervoort en dateert uit de jaren '90. Park Steenderens met een oppervlakte van 6 ha is een besloten park en introvert van karakter. Deze beslotenheid wordt gecreëerd door de huidige beplanting, welke sterk verouderd is. De beplanting vormt een blokkade voor zowel zicht op, als toegankelijkheid van het park.

Ondersteunend materiaal aangeleverd door gemeente Westervoort

- Bomenbeleidsplan (2012)
- Groenstructuurplan Levende Aders 2 (2012)
- Speelruimteplan (2010)
- Hondenbeleid (2007) en evaluatie (2015)

Doelstelling

De doelstelling van de groenrenovatie is:

- Recreatieve en sociale functies van het park verhogen.
- Ontwikkelen van speelnatuur.
- Beleving van het park verbeteren voor omwonenden en gebruikers.
- Ecologische functie verbeteren.
- Het park veiliger maken.
- Verbinding maken met het Horsterpark.

Maatregelen

Het park Steenderens voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd. Het groen is te hoog en de speelvoorzieningen zijn verouderd. Het reguliere groenonderhoud is niet meer toereikend. Het voorlopige ontwerp bevat o.a. de volgende maatregelen:

- Aanleg hondenspeelweide;
- Nieuwe speelvoorzieningen (avontuurlijk spelen);
- Aanleg ecologisch groen/ bloemenweide;
- Verlichten en verbeteren;
- Verbinding met Horsterpark realiseren;
- Doolhof blijft behouden en wordt verbeterd;
- Aanleg fruihoek;
- Aanpassen parkeerplaats volkstuinten;
- Vervangen asfaltpaden door halfverharding (alleen de wandelpaden).

Aandachtspunten buurtbewoners

Op zaterdag 21 juni 2014 was er een 'Park Steenderens wijkmarkt'. Iedereen kon hier ideeën PARKeren. De verzamelde ideeën zijn opgesteld in een Parkkrant. Een greep uit de aangedragen ideeën:

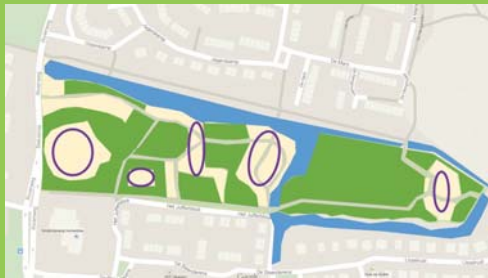
- Labyrint weer in oude glorie herstellen.
- Niet te open maken, zoals in park Emmerik.
- Het grote grasveld behouden voor sportieve activiteiten.
- Koningsdag terug in het park.
- Verlichting aanbrengen. Park nu 's avonds niet veilig.
- Houtwal kabouterpad bijhouden en opknappen.
- Verbeteren uitlaatplek voor honden.

Foto's huidige situatie

MASSA EN RUIMTE

Verklaring

Groen

Open ruimte

In zichzelf gekeerde ruimte

Beschrijving

In het park is op een aantal plaatsen dicht en hoog bosplantsoen aanwezig. Deze beplanting is uitgegroeid tot een zware groene massa. Hierdoor is er weinig overzicht. Door het hoge groen aan de randen van het park is er nauwelijks zicht vanuit de wijk naar het park. Ook is de beplanting rondom beide speelterreinen te hoog gegroeid. In het park zijn verschillende in zichzelf gekeerde ruimtes, daar mee wordt bedoeld dat de open ruimte is afgesloten door het groen en je de plek pas ervaart als je er in staat.

Ook is het park op een aantal plaatsen donker door de hoge begroeiing.

Conclusie

Het park is te dicht begroeid en de beplanting maakt het park donker en onvoldoende transparant. Dit bevordert de sociale veiligheid en sociale cohesie niet. Vanuit de woningen aan het Jufferblock is er weinig contact met het park. De diverse in zichzelf gekeerde ruimtes hebben weinig contact met elkaar en de omgeving.

Oplossing

De zware groene massa uitdunnen, omvormen of verwijderen en vervangen door gras of lage kleurrijke heesterbeplanting. De verschillende open ruimtes met elkaar verbinden.

ROUTING

Verklaring

Hoofdroute

Nevenroute

Toegangen

Water als scheidend element tussen twee parkdelen en woonwijk

Beschrijving

In het park is een padenstructuur van asfalt en halfverharding aanwezig. De hoofdroute ligt aan de zuidzijde van het park. Dit pad wordt vooral gebruikt als doorgangsroute. De nevenroutes zijn beperkt waardoor niet het hele gebied te betreden is en de zogenaamde "olifantenpaadjes" ontstaan.

Conclusie

Niet het hele park wordt benut en is beleefbaar voor de gebruikers.

Oplossing

Het padenstelsel wordt uitgebreid om de doorgang (beleving) te bevorderen.

Uitbreiding vind bijvoorbeeld plaats in het westelijk deel van het park door middel van graspaden. Tussen het groen en de graspaden komen takkenrillen, deze vormen een natuurlijke barrière.

Gebruik maken van éénduidige materialen. Hoofdroute van asfalt, de nevenroutes van halfverharding.

FUNCTIES

Verklaring

Beschrijving

De verschillende functies, als spelen, sport en verblijven, liggen verspreid over het park.

Verblijfsfunctie: De verblijfsfunctie in het midden van het park voorziet in een ontmoetingsplek. Daarnaast staan er een aantal banken verspreid over het park.

Sport en spel: Twee locaties zijn aangewezen als speelplek. Eén met speeltoestellen en de ander betreft het kabouterpad. Op het grote grasveld staan een tweetal doelen. Het andere aanwezige veld is geasfalteerd.

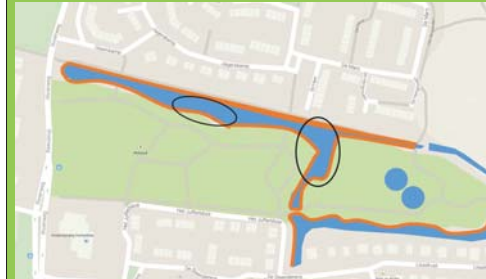
Conclusie

In het park is een goede spreiding van functies, maar een aantal functies worden niet of nauwelijks gebruikt zoals het kabouterpad en het labirint. Een aantal functies krijgen in het park niet voldoende aandacht, spelen en verblijven.

Oplossing

Het kabouterpad wordt opgeknapt zodat het weer een volwaardige educatieve functie heeft. Voor kinderen en jongeren komen verschillende voorzieningen verspreid over het park. Het middenterrein wordt opgeknapt zodat dit weer een aantrekkelijke verblijfslocatie is.

WATER

Verklaring

Beschrijving

De aanwezige watergang is de ruggengraat van het park. De watergang heeft een recreatieve en een afvoerende functie van overtollig water.

Op een aantal plaatsen zijn flauwe oevers maar het merendeel zijn steile oevers. Door de dichte beplanting is het water niet overal even goed te zien.

Conclusie

Het water, dat door het park heen loopt, scheidt het westelijk en oostelijk deel van het park met elkaar. Hierdoor ontstaan twee parkdelen. Door de hoge begroeiing of steile oevers is het water op een aantal plaatsen niet zichtbaar.

Oplossing

Creëren van eenheid door beide delen van het park met elkaar te verbinden. Ook meer contact zoeken met het water door middel van flauwe oevers, een brug en paden langs het water. Functies die aan water gerelateerd zijn, zoals spelen en natuurbeleving, koppelen met het water. Hoge beplanting bij het water verwijderen, zodat het water meer zichtbaar wordt, en vervangen door natuurlijke oeverbeplanting. Meer diversiteit in flora waardoor fauna zich verder kan ontwikkelen.

Communicatie en participatie

Bij de herinrichting van park Steenderens zijn betrokken:

- bewoners Westervoort;
- klankbordgroep;
- wijkraad Leigraaf;
- waterschap Rijn en IJssel;
- gehandicaptenraad;
- gemeente Duiven;
- Horsterpark (dhr C. van de Ven);
- scholen;
- woningbouwvereniging Vivare;
- milieugroep Westervoort.

Het voorlopige ontwerp is in samenspraak met de inwoners van Westervoort tot stand gekomen. De wensen zijn zoveel mogelijk in het voorlopig ontwerp verwerkt.

Het volgende communicatietraject is hierin doorlopen:

- ⇒ Op 21 juni 2014 is een bijeenkomst gehouden PARKeer je idee.

Resultaat: bewoners hebben op houten borden hun ideeën en wensen aangegeven.

Daarnaast hebben zich vijftien mensen aangemeld voor de klankbordgroep.

- ⇒ Een parkkrant is gemaakt waarin een terugkoppeling is gegeven over de gehouden bijeenkomst. Deze is verspreid in de wijken de Leigraaf en Steenderens. Daarnaast is de parkkrant op de website van de gemeente geplaatst.

- ⇒ Tussen oktober en december zijn drie bijeenkomsten gehouden samen met de klankbordgroep.

Resultaat: Veel wensen en ideeën zijn uitgewerkt, zoals locatie van de speeltuin, hoogte van de grondheuvel, verbeteren van het doolhof en locatie hondenspeelweide.

Waardebepaling bomenbestand

Uitgangspunten bomenbestand:

- Een deel van de grote en oudere bomen duurzaam behouden zodat deze vorm geven aan het park;
- Bomen die op de huidige locatie niet tot hun recht komen en die te verplanten zijn worden verplaatst naar een andere locatie in het park;
- De renovatie van het park zorgvuldig uitvoeren. Schade aan bestaande bomen die behouden blijven voorkomen;
- Tijdens de renovatie worden er nieuwe bomen geplant om het gewenste resultaat te bereiken.

Het boomadviesbureau Terra Nostra heeft het bomenbestand van park Steenderens nader beoordeeld. Daarbij hebben ze het park in vier delen opgedeeld. Per deel wordt besproken wat de huidige samenstelling en kwaliteit is. Ook wordt per deel een advies gegeven.

Deel 1: Voetbalveld en parkeerplaats

De conditie van de bomen in dit deel van het park is overwegend normaal tot sterk verminderd. Door de reconstructie van het park zal voornamelijk de wind meer vrij spel krijgen. Handhaven van bomen met een nu (sterk) verminderde conditie is daarom niet aan te bevelen.

Deel 2: Ruigte langs het water

Handhaven van bomen met een goede toekomstverwachting. Erg veel van de bomen hebben echter gebreken. Het verruimen van het huidige monotone sortiment met diverse cultivars is raadzaam (fruitbomen, tamme kastanje, meidoornhaag).

Deel 3: Ruigte in het midden

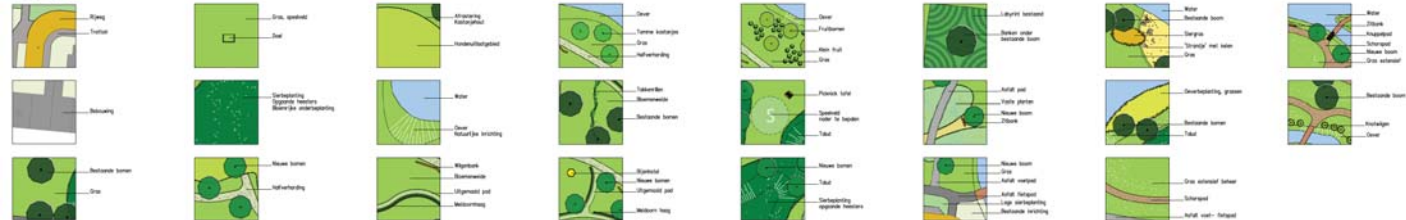
Verschillende bosschages met een dichte onderbegroeiing. Gelet op de hoeveelheid bestaande bomen is dunning zeer gewenst.

Deel 4: Kabouterpad

Conditie van bomen is sterk wisselend. Vooral de volwassen wilgen zijn er slecht aan toe. Solitaire bomen met een goede toekomstverwachting behouden en aanvullen met knotwilgen.

Het advies van Terra Nostra is nader uitgewerkt in het rapport: Boomtechnische beoordeling Park Steenderens, 13 feb 2015.

WEST | CENTRUM | OOST

Opzet voorlopig ontwerp

Om het park leefbaar en beleefbaar te krijgen moet deze 'open' gebroken worden. Zicht en toegankelijkheid (en daarbij sociaal veilig) staan hierbij voorop.

Openheid en zicht op het park maakt de betrokkenheid van omwonenden groter. Ze gaan makkelijker het park betreden (aantrekkingskracht door visuele binding) en daarmee krijgen de ingebouwde functies ook hun waarde.

Voor het park is een functiedeling opgesteld:

- West: natuur & educatie
- Centrum: speelnatuur
- Oost: natuurontwikkeling

Toevoeging legenda:

De rode stippen op het voorlopig ontwerp geven de te verwijderen bomen aan. Met donkergroen worden de te handhaven bomen aangegeven en met de lichtgroene cirkels worden nieuwe aan te planten bomen aangegeven.

West

In het bovenste deel is water een belangrijk onderdeel. Om de betrokkenheid te vergroten worden de oevers aangepast en toegankelijk gemaakt. Door deze natuur technisch te vergraven en er de juiste gradiënten in aan te brengen (plas, dras) kan er een rijke flora ontstaan. Deze ontwikkeling is ook bevorderlijk voor de plaatselijke fauna.

Centraal wordt een groene buffer aangebracht. Bomen komen hier wat dicht op elkaar te staan (niet concurrerend) met een dichtere onderbegroeiing. Het padenstelsel wordt uitgebreid om de doorgang (beleving) te bevorderen.

Door de groene buffer ontstaat een functiescheiding en kan er in het zuidelijke deel andere elementen worden ingebracht. Een royaal omsloten hondenuitlaatgebied kan het overige park ontlasten van hondenpoep.

Centrum

Het centrumgebied is een knooppunt (samenkomst) en wordt gescheiden van het oostelijk deel door een brede watergang. Toegang hiertoe wordt enkel mogelijk gemaakt door een brug.

Verder vormt het centrum de doorgang tussen de aanliggende wijken en het westelijk deel van het park.

Door zijn toegankelijkheid is het een belangrijk deel van het park. Ontmoeten en spelen vormen de belangrijkste functies en het krijgt daarmee dan ook een meer culturele uitstraling gezien de betrokkenheid met de wijk.

De oevers van het water krijgen een natuurlijke vorm en daarmee krijgt ook natuurlijk spelen een plek. Op de oever komt een zandstrandje met keien. Op het oostelijk deel wordt een leuke educatieve plek zichtbaar gemaakt, waardoor kinderen uitgedaagd worden om er naartoe te gaan.

Ook voor de ouderen en ouders van kleine kinderen vormt het centrum een aantrekkelijke ontmoetingsplek. Deze wordt afgeschermd van de doorgaande paden en zal esthetisch aantrekkelijk worden gemaakt door het gebruik van materialen met een natuurlijke uitstraling gecombineerd met meerstammige bomen en onderhoudsvriendelijke sierheesters.

Oost

Het oostelijk deel wordt zoveel mogelijk ecologisch omgevormd en beheerd. Een sterke verschraving wordt doorgevoerd om het gebied kansrijk te maken.

Het kabouter pad wordt hersteld en geïntegreerd in het nieuwe paden stelsel. Door de mogelijke hoge druk van bezoekers zal fauna minder interesse hebben in het gebied (uitgezonderd vogels, muizen en konijnen). Flora daarentegen kan goed worden gestimuleerd.

In het kader van educatie kan men kijken of het wenselijk is oude fruitrassen in te brengen. Ook kan dit deel van het park interessant gemaakt worden voor vleermuizen en bepaalde vogelsoorten o.a. ijsvogels. Zo kunnen bijvoorbeeld vrijgekomen stobben in de oevers worden vergraven.

7. MATERIALEN INDICATIE

Materiaalkeuze

Met de keuze van de materialen is rekening gehouden met de parkachtige en natuurlijke uitstraling van het park.

Voor de paden is gekozen voor drie soorten verharding. De doorgaande (fiets)route krijgt een asfaltverharding. De paden in het oostelijke en centrum gedeelte worden voorzien van halfverharding. Het kabouterpad is voorzien van schors.

Het straatmeubilair sluit aan bij de natuurlijke omgeving.

Wilgenbank

Hondenuitlaatgebied

Takkenrillen

Halfverharding

Grauwacke flagcorn

Schors

Tracé geasfalteerd fietspad, breedte 2,5 m.

Bijenhotel

Klimboom

Doel grote speelveld

Speeltoestellen van hout

Winterplezier op de taluds van het park

Strandje met keien

Invulling natuurlijk spelen

Spelen

In het park worden houten speeltoestellen toegepast. Deze passen goed bij het karakter van een groen park en natuurlijk spelen.

Naast speeltoestellen worden er ook natuurlijke materialen toegevoegd zoals keien, water, beplanting en verschillende ondergronden zoals zand of gras.

Beplanting

De beplanting in het park wordt interessanter door een toevoeging van bloeiende soorten. Daarnaast worden soorten toegevoegd met verschillende kenmerken, zoals wintergroen of herfstkleur, waardoor de beplanting alle seizoenen interessant is. Tijdens het selecteren van de soorten wordt gekozen voor een combinatie tussen gecultiveerde en streekeigen of inheemse beplanting. Met de aanwezig flora en fauna wordt rekening gehouden door te kiezen voor beplanting met bes- of vruchtdracht.

Oeverbeplanting en siergrassen

Bloemenweide

Kleurrijke beplanting

Landschappelijke invulling met fruitbomen, knotwilgen en meidoornhagen

